

รายงานผลการดำเนินการตามแผนบริหารจัดการความเสี่ยงการ
ทุจริตของหน่วยงาน
ประจำปี พ.ศ.๒๕๖๘

ขององค์การบริหารส่วนตำบลหรือเสาออก
อำเภอหรือเสา จังหวัดนราธิวาส

จัดทำโดย : งานวิเคราะห์นโยบายและแผน
สำนักปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล
ธันวาคม ๒๕๖๘

ความหมายความเสี่ยงการทุจริต

หมายถึง ความเสี่ยงของการดำเนินงานที่อาจก่อให้เกิดการทุจริต การขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวมหรือการรับสินบน

วัตถุประสงค์การประเมินความเสี่ยงการทุจริต

มาตรการป้องกันการทุจริตสามารถช่วยลดความเสี่ยงที่อาจก่อให้เกิดการทุจริตในองค์กรได้ ดังนั้น การประเมินความเสี่ยงด้านการทุจริต การออกแบบและการปฏิบัติงานตามมาตรการควบคุมภายในที่เหมาะสม จะช่วยลดความเสี่ยงด้านการทุจริต ตลอดจนการสร้างจิตสำนึกและค่านิยมในการต่อต้านการทุจริตให้แก่บุคลากรขององค์กร ถือเป็นการป้องกันการเกิดทุจริตในองค์กร

ทั้งนี้ การนำเครื่องมือประเมินความเสี่ยงมาใช้ในองค์กรจะช่วยให้เป็นหลักประกันในระดับหนึ่งว่าการดำเนินการขององค์กรจะไม่มีทุจริตหรือในกรณีที่พบกับการทุจริตที่ไม่คาดคิด โอกาสที่จะประสบกับปัญหาน้อยกว่าองค์กรอื่น หรือหากเกิดความเสียหายขึ้นก็จะเป็นความเสียหายที่น้อยกว่าองค์กรที่ไม่มีการนำเครื่องมือประเมินความเสี่ยงมาใช้เพราะได้มีการเตรียมการป้องกันล่วงหน้าไว้โดยให้เป็นส่วนหนึ่งของการปฏิบัติงานประจำ ซึ่งไม่ใช้การเพิ่มภาระงานแต่อย่างใด

วัตถุประสงค์หลักของการประเมินความเสี่ยงการทุจริต :

เพื่อให้หน่วยงานภาครัฐมีมาตรการ ระบบหรือแนวทางในการบริหารจัดการความเสี่ยงของการดำเนินงานที่อาจก่อให้เกิดการทุจริต ซึ่ง เป็นมาตรการป้องกันการทุจริตเชิงรุกที่มีประสิทธิภาพต่อไป

การบริหารจัดการความเสี่ยงมีความแตกต่างจากการตรวจสอบภายในอย่างไร

การบริหารจัดการความเสี่ยง : เป็นการทำงานในลักษณะที่ทุกภาระงานต้องประเมินความเสี่ยงก่อนปฏิบัติงานทุกครั้ง และแทรกกิจกรรมการตอบโต้ความเสี่ยงไว้ก่อนเริ่มปฏิบัติงานหลักตามภาระงานต้องประเมินความเสี่ยงก่อนปฏิบัติงานทุกครั้ง และแทรกกิจกรรมการตอบโต้ความเสี่ยงไว้ก่อนเริ่มปฏิบัติงานหลักตามภาระงานปกติของการเฝ้าระวังความเสี่ยงล่วงหน้าจากทุกภาระงานร่วมกันโดยเป็นส่วนหนึ่งของความรับผิดชอบปกติที่มีการรับรู้และยอมรับจากผู้ที่เกี่ยวข้อง (ผู้นำส่งงานให้) เป็นลักษณะ Pre-Decision

การตรวจสอบภายใน : จะเป็นในลักษณะกำกับติดตามความเสี่ยง เป็นการสอบทาน เป็นลักษณะ Post-Decision

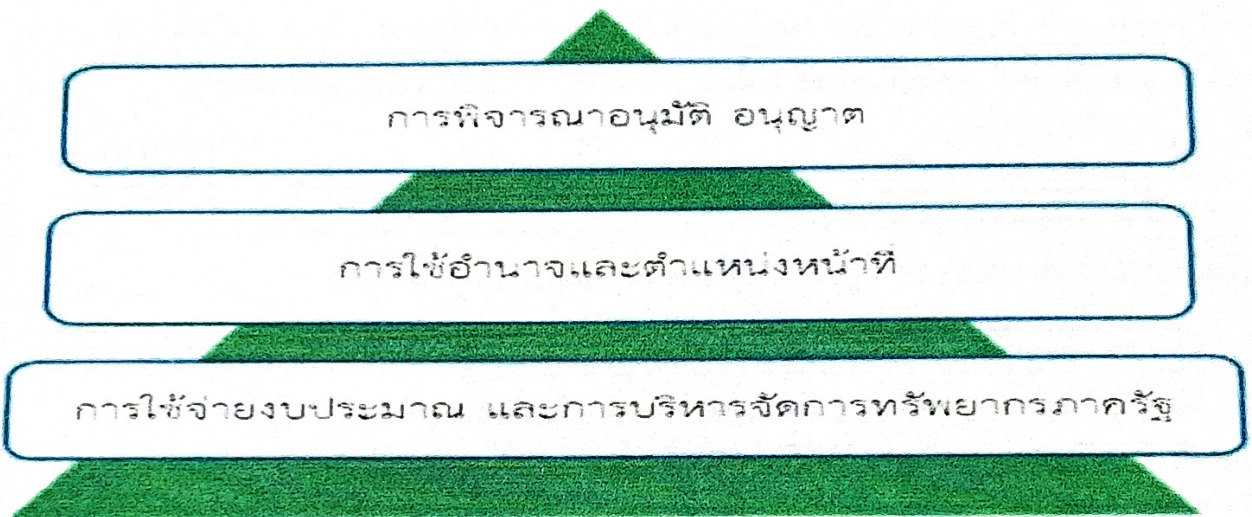
องค์ประกอบที่ทำให้เกิดการทุจริต

องค์ประกอบหรือปัจจัยที่นำไปสู่การทุจริต ประกอบด้วย Pressure/Incentive หรือ แรงกดดันหรือแรงจูงใจ Opportunity หรือ โอกาส ซึ่งเกิดจากช่องโหว่ของระบบต่างๆ คุณภาพการควบคุม กำกับควบคุมภายในขององค์กรมีจุดอ่อนและ Rationalization หรือ การหาเหตุผลสนับสนุนการกระทำตามทฤษฎีสามเหลี่ยมการทุจริต (Fraud TriangleX)

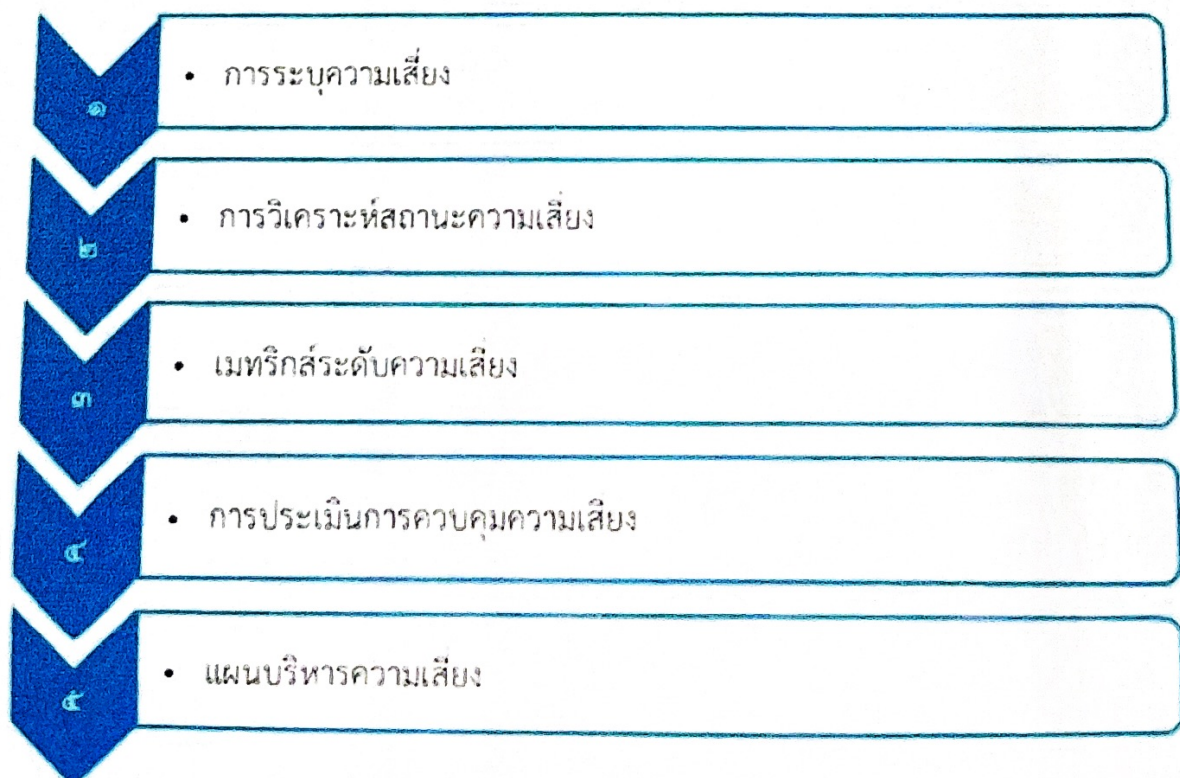
ขอบเขตประเมินความเสี่ยงทุจริต

แบ่งประเภทความเสี่ยงการทุจริตออกเป็น ๓ ด้าน ดังนี้

๑. ความเสี่ยงการทุจริตที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาอนุมัติ อนุญาต การกิจให้บริการประชาชน อนุมัติหรืออนุญาต ตามพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘
๒. ความเสี่ยงการทุจริตในความโปร่งใสของการใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่
๓. ความเสี่ยงการทุจริตในความโปร่งใสของการใช้จ่ายงบประมาณและการบริหารจัดการทรัพยากรภาครัฐ

การประเมินความเสี่ยงการทุจริต

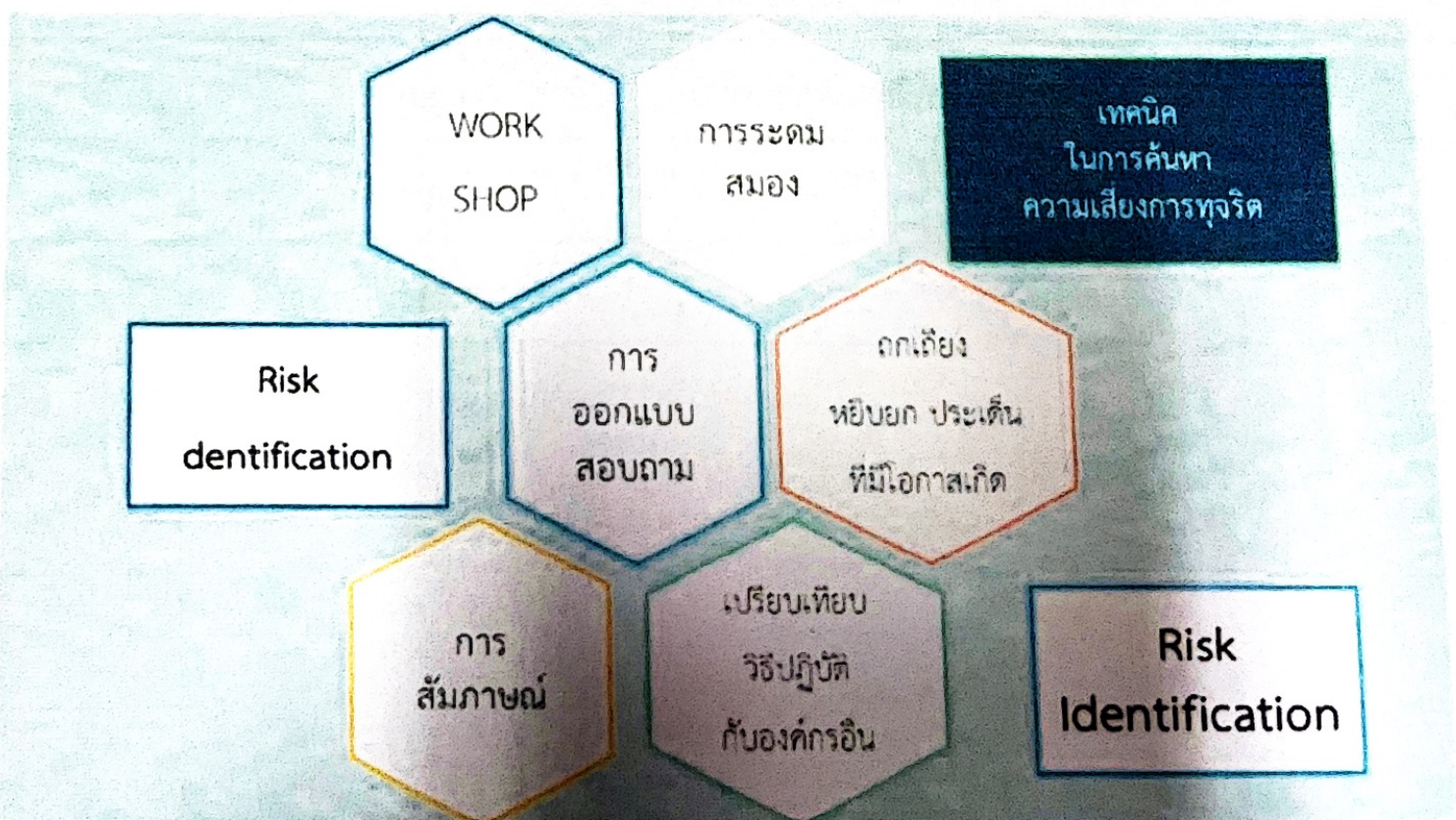

การระบุความเสี่ยง (Risk Identification)

ขั้นตอนที่ ๑ นำข้อมูลที่ได้จากขั้นเตรียมการในส่วนรายละเอียดขั้นตอน แนวทางหรือเกณฑ์การปฏิบัติงานของกระบวนการที่จะทำการประเมินความเสี่ยงการทุจริต ซึ่ง ในขั้นตอนการปฏิบัติงานนั้น ย่อมประกอบไปด้วยขั้นตอนย่อยในการระบุความเสี่ยงตามขั้นตอนที่ ๑ ทำให้การระบุความเสี่ยงอธิบายรายละเอียด รูปแบบพฤติกรรมความเสี่ยงเฉพาะที่มีความเสี่ยงการทุจริตเท่านั้น และในการประเมินต้องคำนึงถึงความเสี่ยงในภาพรวมของการดำเนินงานเรื่องที่จะทำการประเมินด้วย เนื่องจากในกระบวนการปฏิบัติงานตามขั้นตอนอาจไม่พบความเสี่ยงหรือโอกาสเสี่ยงต่ำ แต่อาจพบว่ามีความเสี่ยงในเรื่องนั้นๆ ในการดำเนินงานที่ไม่ได้อยู่ในขั้นตอนก็เป็นได้ โดยไม่ต้องคำนึงว่าหน่วยงานจะมีมาตรการป้องกันหรือแก้ไขความเสี่ยงการทุจริตนั้นอยู่แล้วนำข้อมูลรายละเอียดดังกล่าวลงในประเภทของความเสี่ยง ซึ่งเป็น Known Factor หรือ Unknow Factor

Known Factor	ความเสี่ยง ทั้งปัญหา /พฤติกรรมที่เคยรับรู้ที่เคยเกิดมาก่อน คาดหมายได้ว่ามี โอกาสสูงที่จะเกิดซ้ำ หรือมีประวัติ มีตำนานอยู่แล้ว
Unknow Factor	ปัจจัยความเสี่ยงที่มาจากการพยากรณ์ ประมาณการล่วงหน้าในอนาคต ปัญหา/พฤติกรรม ความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้น (คิดล่วงหน้า ตีตนไปก่อนไข้เสมอ)

เทคนิคในการระบุความเสี่ยงหรือค้นหาความเสี่ยงการทุจริตด้วยวิธีการต่างๆ ดังนี้

เกณฑ์ระดับโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยง (Likelihood) เชิงคุณภาพ

ระดับ	โอกาสที่จะเกิด	คำอธิบาย
๕	สูงมาก	โอกาสเกิดการกระทำทุจริตมากกว่า ๒๕ ครั้งต่อปี
๔	สูง	โอกาสเกิดการกระทำทุจริตไม่เกิน ๒๐ ครั้งต่อปี
๓	ปานกลาง	โอกาสเกิดการกระทำทุจริตไม่เกิน ๑๕ ครั้งต่อปี
๒	น้อย	โอกาสเกิดการกระทำทุจริตไม่เกิน ๑๐ ครั้งต่อปี
๑	น้อยมาก	โอกาสเกิดการกระทำทุจริตไม่เกิน ๕ ครั้งต่อปี

เกณฑ์ระดับความรุนแรงของผลกระทบ (Impact)

ระดับ	ความรุนแรง	คำอธิบาย
๕	สูงมาก	เสียหายต่อภาพลักษณ์ของหน่วยงาน ประชาชนไม่ได้รับความสะดวก เป็นภัยด้านความมั่นคง อาชญากรรม และความรุนแรงอื่นๆ
๔	สูง	เสียหายต่อภาพลักษณ์ของหน่วยงาน และประชาชนไม่ได้รับความสะดวก
๓	ปานกลาง	เสียหายต่อภาพลักษณ์ของหน่วยงาน
๒	น้อย	-
๑	น้อยมาก	-

ระดับของความเสีย (Degree Of Risk) แสดงถึงระดับความสำคัญในการบริหารความเสี่ยงโดยพิจารณาจากผลคูณของระดับโอกาสที่จะเกิดความเสีย (Likelihood) กับระดับความรุนแรงของผลกระทบ (Impact) ของความเสียแต่ละสาเหตุ (โอกาส x ผลกระทบ) กำหนดเกณฑ์ไว้ ๔ ระดับ ดังนี้

ระดับของความเสีย (Degree of Risk)

ลำดับ	ระดับความเสีย	ช่วงคะแนน
๑	ความเสียระดับสูงมาก (Extreme Risk : E)	๑๕-๒๕ คะแนน
๒	ความเสียระดับสูง (High Risk : H)	๙-๑๔ คะแนน
๓	ความเสียระดับปานกลาง (Moderate Risk : M)	๕-๘ คะแนน
๔	ความเสียระดับต่ำ (Low Risk : L)	๑-๓ คะแนน

ในการวิเคราะห์ความเสียจะต้องมีการกำหนดแผนภูมิความเสีย (Risk Profile) ที่ได้จากการพิจารณาจัดระดับความสำคัญของความเสียจากโอกาสที่จะเกิดความเสีย (Likelihood) และผลกระทบที่เกิดขึ้น (Impact) และขอบเขตของระดับความเสียที่สามารถยอมรับได้ (Risk Appetite Boundary) โดยที่

ระดับความเสีย = โอกาสในการเกิดเหตุการณ์ต่างๆ x ความรุนแรงของเหตุการณ์ต่างๆ

ซึ่งจัดแบ่งเป็น ๔ ระดับ สามารถแสดงเป็น Risk Profile แบ่งพื้นที่เป็น ๔ ส่วน (๔ Quadrant)

ใช้เกณฑ์ในการจัดแบ่ง ดังนี้

ระดับความเสีย	ระดับคะแนนความเสีย	มาตรการกำหนด	การแสดงสีสัญลักษณ์
เสียสูงมาก (Extreme)	๑๕-๒๕ คะแนน	มีมาตรการลดและประเมินซ้ำ หรือ ถ้าย้อนความเสีย	สีแดง
เสียสูง (High)	๙-๑๔ คะแนน	มีมาตรการลดความเสีย	สีส้ม
ปานกลาง (Medium)	๕-๘ คะแนน	ยอมรับความเสีย แต่มีมาตรการควบคุมความเสีย	สีเหลือง
ต่ำ (Low)	๑-๓ คะแนน	ยอมรับความเสีย	สีเขียว

ตารางระดับของความเสี่ยง (Degree of Risk)

ความรุนแรงของผลกระทบ

๕	๕	๑๐	๑๕	๒๐	๒๕
๔	๔	๘	๑๒	๑๖	๒๐
๓	๓	๖	๙	๑๒	๑๕
๒	๒	๔	๖	๘	๑๐
๑	๑	๒	๓	๔	๕
	๑	๒	๓	๔	๕

โอกาสที่จะเกิดความเสียหาย

สถานะสีแดง : ความเสี่ยงอยู่ในระดับที่ไม่สามารถยอมรับได้ ต้องมีแผน/มาตรการเพื่อลดความเสี่ยงทันที

สถานะสีส้ม : ความเสี่ยงอยู่ในระดับที่ไม่สามารถยอมรับได้ ต้องมีแผน/มาตรการเพื่อลดความเสี่ยง

สถานะสีเหลือง : ความเสี่ยงยังอยู่ในระดับที่ยอมรับได้ แต่ต้องมีการทบทวนความเพียงพอของมาตรการควบคุมที่มีอยู่

สถานะสีเขียว : ความเสี่ยงอยู่ในระดับที่ยอมรับได้ โดยไม่ต้องมีการจัดทำแผนเพื่อลดความเสี่ยง

ผลการประเมินความเสี่ยงและผลการดำเนินการเพื่อจัดการความเสี่ยงการทุจริต ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘

ประเด็นความเสี่ยงการทุจริต	ระดับของความเสี่ยง			วิธีการในการบริหารจัดการความเสี่ยง	ผลการดำเนินการตามวิธีการในการบริหารจัดการความเสี่ยง	หมายเหตุ
	โอกาสเกิด (L)	ผลกระทบ (I)	ความรุนแรง (L*I)			
๑. การจัดซื้อจัดจ้าง - การกำหนดคุณสมบัติเฉพาะคุณสมบัติทางด้านเทคนิคที่เอื้อประโยชน์ให้กับพวกพ้องเพื่อให้พวกพ้องชนะการประมูล - การปกปิดข้อมูลการจัดซื้อจัดจ้างต่อสาธารณะ เช่น ไม่เปิดเผยผลการจัดซื้อจัดจ้าง หรือเผยแพร่ข้อมูลล่าช้า	๒	๒	๔	- แต่งตั้งคณะกรรมการจากหลายฝ่าย ไม่ให้บุคคลใดบุคคลหนึ่งมีอำนาจตัดสินใจคนเดียว - อ้างอิงคุณสมบัติตามมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม (มอก.) หรือบัญญัติมาตรฐานครุภัณฑ์ของราชการเป็นหลัก - บันทึกที่มาของการกำหนดคุณสมบัติแต่ละข้อว่าอ้างอิงจากแหล่งใด เพื่อให้ตรวจสอบได้ภายหลัง - จัดทำปฏิทินปฏิบัติงานและ Checkbox บังคับว่าต้องลงข้อมูลในระบบ e-GP และเว็บไซต์หน่วยงานภายในกี่วันหลังจากได้รับอนุมัติ - กำหนดเป็นดัชนีชี้วัดความสำเร็จ (KPI) ของเจ้าหน้าที่พัสดุ หากเผยแพร่ล่าช้าจะมีผลต่อการประเมิน	- ไม่พบข้อร้องเรียนเรื่องการสื่อสารแปลกจากการตรวจสอบของหน่วยงานกำกับดูแล - สถิติการเผยแพร่ข้อมูลเป็นไปตามกรอบระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด ๑๐๐% - ประชาชนและผู้ประกอบการสามารถเข้าถึงข้อมูลได้ทันทั่วถึงลดความระแวงเรื่องการทุจริต	

ประเด็นความเสี่ยงการทุจริต	ระดับของความเสี่ยง			วิธีการในการบริหารจัดการความเสี่ยง	ผลการดำเนินการตามวิธีการในการบริหารจัดการความเสี่ยง	หมายเหตุ
	โอกาสเกิด (L)	ผลกระทบ (I)	ความรุนแรง (L*I)			
๒. การนำทรัพย์สินของทางราชการไปใช้ประโยชน์ส่วนตัว - นำทรัพย์สินของทางราชการไปใช้ในกิจการของตนนอกเหนือจากงานในหน้าที่	๒	๑	๒	- ออกประกาศส่วนงานเรื่อง "หลักเกณฑ์การใช้ทรัพย์สินของทางราชการ" ระบุให้ชี้ชัดว่าอะไรทำได้หรือไม่ได้ (เช่น การนำรถยนต์ไปใช้, การใช้เครื่องพิมพ์, หรืออุปกรณ์สำนักงานอื่นๆ) - ผู้บริหารแสดงตนเป็นแบบอย่าง และจัดอบรมให้ความรู้เรื่อง "ผลประโยชน์ทับซ้อน" (Conflict of Interest) - ตรวจสอบจำนวน ตรวจสอบสภาพการใช้งานและตำแหน่งที่ตั้งของทรัพย์สินด้วย - เปิดช่องทางรับเรื่องร้องเรียนเมื่อพบเห็นการนำทรัพย์สินไปใช้ส่วนตัว โดยปิดบังรายชื่อผู้แจ้ง	- มีสมุดบันทึกการเข้า-ออกของทรัพย์สินครบถ้วน - อัตราการชำรุดหรือสูญหายของอุปกรณ์เคลื่อนที่ (Portable Assets) ลดลง	

ประเด็นความเสี่ยงการทุจริต	ระดับของความเสี่ยง			วิธีการในการบริหารจัดการความเสี่ยง	ผลการดำเนินการตามวิธีการในการบริหารจัดการความเสี่ยง	หมายเหตุ
	โอกาสเกิด (L)	ผลกระทบ (I)	ความรุนแรง (L*I)			
๓. การรับสินบน หรือผลประโยชน์ต่างๆ (Accepting benefits) - การรับของขวัญจากบุคคลอื่น เพื่อช่วยให้บุคคลนั้นได้ผลประโยชน์จากองค์กร	๒	๒	๔	- การประกาศนโยบาย No Gift Policy ประกาศอย่างเป็นทางการทั้งภายในและภายนอกองค์กรว่า "งดรับของขวัญ ของกำนัล หรือผลประโยชน์ทุกชนิด" ในทุกเทศกาลหรือโอกาสต่างๆ - อบรมเรื่องจริยธรรมและการป้องกันการรับสินบน - หากมีการรับของขวัญตามธรรมเนียมปฏิบัติ (เช่น มูลค่าไม่เกิน ๓,๐๐๐ บาท ตามเกณฑ์ ป.ป.ช.) ต้องมีระบบรายงานให้ผู้บังคับบัญชาทราบและบันทึกไว้เป็นหลักฐาน	- บุคลากร ๑๐๐% ได้รับทราบ และลงนามในแนวทางปฏิบัติเรื่องการรับของขวัญ และมีการสื่อสารไปยังคู่ค้า/ผู้มาติดต่ออย่างชัดเจน โดยการประกาศนโยบาย No Gift Policy ลงในเวปไซด์ - ไม่พบข้อร้องเรียนผ่านช่องทางเบาะแสเกี่ยวกับการเรียกรับสินบน หรือการเลือกปฏิบัติเพื่อแลกกับผลประโยชน์ -	

ประเด็นความเสี่ยงการทุจริต	ระดับของความเสี่ยง			วิธีการในการบริหารจัดการความเสี่ยง	ผลการดำเนินการตามวิธีการในการบริหารจัดการความเสี่ยง	หมายเหตุ
	โอกาสเกิด (L)	ผลกระทบ (I)	ความรุนแรง (L*I)			
๔. การเป็นผู้สัญญา (Contracts) ทำธุรกิจกับตัวเอง (Self-dealing) - เจ้าหน้าที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับกระบวนการจัดซื้อจัดจ้าง ทำสัญญาซื้อขายจากบริษัทของตัวเอง	๒	๑	๒	- ตรวจสอบฐานข้อมูลทะเบียนราษฎร์และบริษัทเพื่อตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างเจ้าหน้าที่รัฐกับรายชื่อผู้ถือหุ้นหรือกรรมการของบริษัทที่เข้าประมูล - สุ่มตรวจสอบสัญญาที่มีมูลค่าสูงหรือสัญญาที่คู่สัญญารายเดิมชนะซ้ำๆ เพื่อเช็คความเชื่อมโยงย้อนหลัง - เบ็ดช่องทางให้พนักงานในหน่วยงานแจ้งเบาะแสกรณีพบเห็นพฤติกรรมที่สื่อไปในทางเอื้อประโยชน์ให้ครอบครัว	- ไม่พบข้อร้องเรียนเกี่ยวกับกา รเอื้อประโยชน์ให้เครือญาติจากการตรวจสอบของหน่วยงานภายนอก	